

HEMELS BRABANT

Ons Kloosterpad langs religieus erfgoed

Op **pelgrimstocht**: 'Verwondering, Tevreden, Dankbaar'

Door Brabant: 'Waar kerk en kroeg naast elkaar staan'

Het jaar 2021 is uitgeroepen tot het Jaar van het Brabantse kloosterleven. Reden voor de provincie Noord-Brabant om een speciaal wandelpad langs vijftig abdijen en kloosters te maken: Ons Kloosterpad. Hier loop je even het Rijke Roomse Leven na. Gewoon in Brabant.

Jan Veltman
Baarn
september 2021

Inleiding

Als redelijk ervaren pelgrim, las ik augustus 2020 over twee nieuwe wandeltochten in Nederland. De Dutch Mountain Trail in het heuvelland en Ons Kloosterpad in Noord-Brabant. Inmiddels heb ik de honderd kilometer van het 'Nederlandse spoor door het heuvelland' als pelgrim gelopen. Over deze tocht heb ik een autobiografisch essay geschreven. De rode draad van het verhaal geeft een beeld van de soms moeilijke, zeker bijzonder mooie route, vergelijkbaar met mijn levenspad de afgelopen 25 jaar. Pelgrimeren biedt mij een innerlijk gevoel van verwondering, tevredenheid en dankbaarheid en ervaar ik als een welkome ondersteuning om het leven in balans te brengen.

Vorbereiding en gevoel

Mijn voorbereiden van Ons Kloosterpad is op zich al inspirerend. Ik lees over de kloosters, waarvan er enkele voor mij heel bekend zijn. In dat kader benoem één klooster: het voormalige Kapucijnenklooster in Velp. In dit klooster is 25 jaar geleden mijn ontdekkingstocht begonnen. Een tocht die me veel positiefs heeft gebracht. Het was een begin van een lang en moeilijk proces dat ik heb gelopen, waarbij het uitgangspunt was om de confrontatie aan te gaan met mezelf. De Franciscaanse spiritualiteit is vooral gebaseerd, althans zo heb ik dat ervaren, op de dialoog.

Mijn voorbereiding bracht me ook terug naar mijn jeugd en opvoeding tijdens het zogenaamde Rijke Roomse leven. Ik heb in mijn familie veel kloosterlingen, vooral in Brabant en Limburg. Ze werden regelmatig door ons gezin bezocht. Deze bezoeken gaven mij toen al een gevoel van thuiskomen, welkom zijn, van gezelligheid en samenzijn. In die periode is wellicht een zaadje gelegd, dat na vele jaren is gaan groeien, door het aandacht te geven. Het voelt als een bron die ik pas jaren later heb kunnen laten stromen. Wat ik me herinner, vooral ook van Brabant, is niet uitsluitend het verplichte kerkbezoek met alles daaromheen, maar zeker ook het genieten. Toen nog zonder dat besef, maar inmiddels bij het ouder worden, ben ik steeds meer gaan houden van het 11^e gebod, namelijk genieten van het leven.

Proces van verandering

In mijn weg naar groei en volwassenheid en in mijn werk, studie en gezin blijft genieten van het leven een rol spelen. En hoewel religie en kerkbezoek gaandeweg heb geparkeerd heb ik het nooit echt losgelaten.

Ook ik kwam in mijn leven door onverwachte omstandigheden veel verdriet tegen. Later besepte ik dat het 'rijke roomse leven' echt wat voor mij heeft betekend, namelijk een stevig gelegd fundament waarop verder kon bouwen. Het bood me een houding, een gegeven dat in onze genen zit van oppakken en doorzetten en een ondersteuning om op eigen kracht verder te bouwen.

Kortom een actueel citaat: 'over de wereld veranderen'. Slechts weinigen spreken: 'over zichzelf veranderen'. Mijn opvoeding en de Franciscaanse spiritualiteit zijn bouwstenen geweest waar ik nu na 25 jaar veel profijt van heb mogen ervaren.

Van dat veranderingsproces ben ik mij pas gaandeweg bewust geworden. Het was vooral in de beginperiode van de coronapandemie van maart 2020 tot en met juli 2020 dat dit bewustzijn weer naar boven kwam. Ik was op een onverwachte missie in Vietnam bij het expatgezin van mijn jongste zoon. Naast deze missie: 'er zijn zonder aanwezig te zijn' heb ik in deze periode veel geschreven en nagedacht over de afgelopen 25 jaar. 'Wie ben ik en wat wil ik'. Het zijn twee belangrijke vragen waarvoor lef en moed nodig is.

Overwegingen tijdens pelgrimeren

Mijn uitgangspunt tijdens het wandelen van Ons Kloosterpad heb ik vooral gebaseerd op spiritualiteit (heroriëntering), zingeving (zin van het leven), filosofie (liefde voor wijsheid, om zo ruimte te creëren om hetzelfde anders te zien), psychologie (ontdekken van ware betekenissen), mystiek (vanuit kracht, persoonlijke gedachten proberen te vormen als zijnde mijn waarheid, zónder dat het dé waarheid is). Voor mij zijn dat thema's die aansluiten bij het alleen lopen als pelgrim en de ontmoetingen die daarbij horen.

Tijdens met tocht heb ik ook uit een boek over spiritualiteit voor het echte leven de volgende vragen ter overweging meegenomen:

- Wat wil je echt?
- Wat zijn je onvoltooide dromen?
- Als je je leven opnieuw kon beginnen, wat zou je dan veranderen?
- Als je nog maar een paar maanden te leven hebt, hoe zou je die tijd dan gebruiken?
- Als je een aanzienlijke som geld zou krijgen, wat zou je er dan mee doen?
- Als je drie wensen kon laten uitkomen, welke zouden dat dan zijn?
- Is er iemand of iets waarvoor je letterlijk je leven zou geven?

Tijdens het vele alleen zijn en gaan, wat ik benoem als lopen in de schepping, heb ik voldoende tijd om over deze vragen na te denken. Eerlijke antwoorden zijn een wegwijzer naar de diepste verlangens die men kan hebben. Lopen met dergelijke gedachten is voor mij op deze wijze nooit saai, naast het waarnemen van de omgeving, in dit geval de Brabantse identiteit van deze provincie.

Rugzak

Naast kleding, toiletta's, kaarten en beschrijvingen van de route, is mijn rugzak ook altijd gevuld met mijn schaduwen. Deze schaduwen zie ik niet, draag ik achter mij. Zelfs als ik me omdraai, draaien zij mee. Ik draag deze schaduw mee en besef elke keer weer dat ik die schaduw nodig heb gehad om dat te doen wat in voorgaande is beschreven. Mijn schaduw is mijn metgezel geworden tijdens het lopen.

Routes en overnachten

Bij de voorbereiding van Ons Kloosterpad kreeg ik al snel de indruk dat een verblijf in kloosters niet altijd mogelijk was. In tegenstelling tot eerdere tochten besloot ik daarom om in alle plaatsen tot Eindhoven alvast een overnachting te reserveren, bij voorkeur in kloosters.

Ik ben gestart op maandag 13 september in Den Bosch en overnachtte in de Abdij van Berne in Heeswijk-Dinther. In Uden heb ik geslapen in een hostel, om daarna te overnachten in Megen en vervolgens verder te lopen naar het voormalige Kapucijnenklooster in Velp. Daar heb ik de route enigszins aangepast voor een overnachting in Niftrik, een hotel aan de Maas in Gelderland. Vervolgens ben ik langs de Maas in Gelderland verder gaan lopen, om bij Grave weer terug te keren naar Brabant voor twee overnachtingen in een hotel in Cuijk. Mijn extra verblijf van één dag in Cuijk,

heb ik gebruikt om op één dag heen en weer te lopen naar het klooster in St Agatha. Een relaxte, bijna rustdag. Daarna ging ik via Boxmeer (klooster), Handel (voormalige Kapucijnenklooster) naar Aarle-Rixtel (klooster). Op mijn laatste dag op donderdag 23 september liep ik van Aarle-Rixtel naar het station in Eindhoven om vandaaruit met de trein naar huis te gaan.

Het was jammer genoeg niet mogelijk om in alle plaatsen in een (voormalig) klooster te overnachten.

Ik heb nooit een roeping gehad om in te treden in een klooster maar het gevoel dat ik heb bij het voormalige 'rijke roomse leven' ervaar ik als positief. Een ervaring van *zijn* omgeven door zingeving, stilte, eenvoud, met meestal bijzondere kloostertuinen. In alle kloosters heb ik waar mogelijk meegedaan met de gebruikelijke rituelen, zoals avond-/en ochtendgebed, met de eenvoudige maaltijden. Het past precies in het beeld van vroeger dat ik als zo bijzonder heb ervaren.

Het hostel in Uden, weliswaar geen klooster, was eenvoudig hotels. Het hotel in Niftrik was uniek gelegen. Ik had een kamer met uitzicht op de overkant van de Maas in buurtschap Keent, een opgehoogd stuk land, langs de Maas, waar ik die dag had gelopen. Het hotel kende ik vanwege een bijdrage bij het opzetten van de pelgrimsroute Walk of Wisdom. Het hotel in Cuijk was eenvoudig en goed en lag geschikt voor mijn aangepaste route.

In totaal heb ik om en nabij 200 kilometers afgelegd. Mijn ervaring is wel dat bij het ouder worden het lopen met een rugzak van ongeveer tien kilo meer moeite kost dan jaren geleden. Het is de realiteit waarmee ik mij gaandeweg heb verzoend.

Ontmoetingen

Ontmoetingen met onbekenden voelen elke keer weer als een geschenk. Soms gebeurt het zomaar. Men ziet een wat oudere man lopen met een rugzak, spreekt mij aan en zo begint het. Drie ontmoetingen heb ik als heel bijzonder ervaren en wil ik niet onbenoemd laten.

Paul

Op de tweede dag bij de ingang van Hostel Kersenhof in Uden kwam ik Paul tegen. Hij liep ook met een rugzak en we zeiden tegen elkaar: 'We spreken elkaar nog wel'. De volgende dag ben ik naar Megen gelopen, zonder hem gesproken te hebben, maar daar kwam ik bij mijn overnachting in het Franciscanenklooster Paul weer tegen. Tijdens de avondmaaltijd hebben we met elkaar gesproken. Vervolgens zijn we ieder voor zich naar het klooster in Velp gelopen, met opnieuw een ontmoeting. Tijdens de avondmaaltijd spraken we wat langer met elkaar en ook bij het ontbijt, de volgende ochtend. Dat heeft ertoe geleid dat we afspraken elkaar een keer te ontmoeten. Omdat ik vanuit Velp de route heb aangepast maakte dat we elkaar onderweg niet meer tegengekomen zijn, maar heel bijzonder vond ik het dat ik later ontdekte dat Paul overnachtingen voor mij had gehad, in het klooster te Boxmeer en Aarle-Rixtel.

Terras in Vorstenbosch

Op weg naar Uden vond ik het een verademing dat toen ik op het eind van het dorp Vorstenbosch

een gezellig en redelijk gevuld terras zag om koffie te drinken. Als 'oudere man met rugzak' nam ik plaats en raakte ik vrijwel direct in gesprek met een echtpaar uit de omgeving die die dag een fietstocht maakte. Niet veel later kwamen de eigenaar en zijn echtgenote naast ons zitten en met zijn vijven hadden we een aangenaam gesprek. Zij wezen mij nog op de Peelanddbreuk vlak voor Uden, een geologische breuklijn.

Twee echtparen op een plein in Megen

Als ik redelijk vermoeid in Megen arriveer, word ik aangesproken door twee echtparen, waarvan één man mij roept en vraagt wat 'lopen met een rugzak' met mij doet. Ik begin te vertellen, antwoord op zijn vervolgvragen en geef ook aan dat ik daarover schrijf. Door het gesprek wordt de man steeds enthousiaster, zo enthousiast zelfs wat ik niet eerder heb meegemaakt. Veel later, toen ik naar de wandelde gewandeld was en daar op een bankje zat om wat te lezen en te schrijven, kwamen zij met de auto voorbij, claxonneerde naar mij, gingen stilstaan en begonnen naar mij te zwaaien om vervolgens de weg te vervolgen. Het voelde als een bijzondere ontmoeting met extra toegift.

Een gelegen vennetie 'het Wiel' gelegen achter het klooster Emmaus te Velp.

Het zijn zomaar drie van de vele aangename en meestal bijzondere ontmoetingen, die ik ook nu weer ervaarde als steeds terugkerende cadeautjes.

Ontmoeting met een bekende

Het was in het klooster van de Karmel in Boxmeer dat ik Rens Stobbelaar tegenkwam. In de periode dat ik heb deelgenomen aan oriëntatieweekenden in het Kapucijnenklooster te Velp was Rens een van de begeleiders. In 2012 hebben wij met een kloostergroep ruim een week Assisi en omgeving bezocht, onder leiding van Rens en Wout, laatstgenoemde was medebewoner in Velp.

Overnachting in Cuijk

Ik was van plan om twee dagen in Cuijk te verblijven, zodat ik één dag op en neer heb kunnen lopen naar St. Agatha, een kruisherenklooster waar het erfgoedcentrum van het Nederlandse kloosterleven is gevestigd.

Op zondag, na mijn bezoek aan het klooster St Agatha heb ik in Cuijk een 'truckrun' bijgewoond. Transportbedrijven stellen hun truckers met chauffeurs beschikbaar om met bewoners uit zorginstellingen voor gehandicapten een rondrit in de omgeving te maken. Een waar feestje met mooi weer, zeker om en nabij de tweehonderd truckers reden mee.

Themawoorden

De volgende woorden hebben voor mij een bijzondere betekenis, ze begeleiden mij gaandeweg bij het innerlijke proces en zijn niet meer weg te denken in mijn verhalen.

Verwondering

Filosofie creëert ruimte om hetzelfde anders te zien is en dat gaat bij mij vooraf door *verwondering*. In mij is dat begonnen tijdens kloosterweekenden 25 jaar geleden. Verwondering is waar wijsheid begint.

Tevreden

Een woord dat bestaat uit bestaat 'te' en 'vrede' met voor mij de betekenis 'overmatig' en 'rust en harmonie' ofwel een innerlijk gevoel in optima forma.

Dankbaar

Het 'zijn' hiervan is pas echt als je dank kunt zeggen voor alles wat het leven je heeft gebracht.

Veldkapel van de heilige Gerlachus, nabij het boerenbond museum te Gemert

Het Van Gogh-kerkje in Nuenen